

In gesprek met een echte Reuselse

Onze pa, in Reusel bekend es Schore Fons, schepte vruuger beerputten leeg bé de minsen. Dé was un smèrrig wèrk waarbé z'n handen en kleren nie zuiver bleven. Ut geld dettie ermee verdiend hoi lee hij, naddé hij on de put z'n handen wá afgespult hoi, op de keukentoffel. Hij riep dan tegen ons moeder: "Dè geld stinkt nie!"

Guus Schoormans in haar woonkamer aan de Groeneweg 26, juli 2017.

Aan het woord is de 82-jarige Guus Sparidaens-Schoormans, een van de vijftien kinderen van Fons Schoormans alias Schore Fons en zijn vrouw Cato Timmermans.

Voorouders

Opa Jos Schoormans en oma Anna Vosters heb ik nooit gekend. Ze waren al lang overleden voordat ik geboren ben. Omstreeks het jaar 1900 zijn ze met hun 8 kinderen vanuit Hooge Mierde naar Reusel verhuisd waar ze op de hoek van de Denestraat en de Molenberg gingen wonen. Later heeft daar het gezin van Cas Verhagen gewoond. Vanuit de Molenberg verhuisden ze naar de Mierdseweg en gingen daar wonen in een huis dat gebouwd was door *Prinsen Ponnus* (Rooijmans). Vrij snel na het overlijden van oma in 1923 zijn mijn ouders getrouwd. Ze gingen bij opa inwonen en namen daarmee de plicht op voor hem te zorgen. Opa heeft nog 7 jaar bij hen gewoond. Ook een broer van onze pa, *Schore Piet*, is er tot zijn overlijden blijven wonen. Hij was samen met onze pa boer maar ook nog doodgraver. Hij liep heel vaak gekleed in een oude lange leren jas. Daaronder droeg hij klompen.

Opa Jos Schoormans met v.l.n.r. mijn broer Jan en mijn zusjes Zeef en An in 1929.

Opa en oma aan moederskant woonden in Boxtel. Onze pa ging zijn schoonfamilie daar op de fiets wel eens opzoeken. Hij had zo zijn eigen verkeersregels. Toen hij al wat ouder was haalde de politie hem eens van de rijksweg en wilde hem bekeuren. Hij vroeg hen toen: "Moette mèn toch is utleggen wor hier ut fietspad is?"

Ouderlijk gezin

Tussen 1924 en 1943 zijn aan de Mierdseweg achtereenvolgens ons An, Zeef, Dien, Trees, Sjan, Theo, Mai, ikzelf, Toon, Fons, Toos, Mia, Leo en tenslotte onze Jos geboren waarna ons gezin, bestaande uit 15 kinderen, groot genoeg was.

Onze pa was een harde werker en beresterk. Behalve *Schore Fons* werd hij daarom ook wel de *Buffel* genoemd. Om de kost te kunnen verdienen, had hij samen met z'n broer *Schore Piet* een boerderijtje. Ze hadden een paar *koeikes* en een paard of muilezel. De koeien stonden nog in een

Onze 'erpelhoop' in de vijftiger jaren van de vorige eeuw. Boven v.l.n.r. ons An, Toos, Mia, ikzelf en ons Zeef. Midden ons Sjan, Trees, onze Jos, ons Dien en Mai. Daaronder mijn ouders. Onder onze Jan, Fons, Leo, Theo en tenslotte onze Antoon.

potstal. Aan het huis hadden ze richting de Rijpershoek een flinke lap grond met een wei liggen. Bovendien beschikten ze over grond bij de Hulselse Staat, op het Molenveld bij de Lage Mierdsedijk en nog een kleiner stuk bij de Bus.

Omdat het boerderijtje voor ons groot gezin veel te weinig opbracht, werkte onze pa ook nog in een sigarenfabriek. Zijn vingers waren veel te grof voor de fijne tabak, dus ook daar was voor hem geen kapitaal te verdienen. Voordat er riolering in Reusel was ledigde hij daarom voor een paar centen beerputten waarmee hij zijn schrale grond bemestte. Bovendien heeft hij jarenlang de vuilniskar gereden. In teilen, oude weckketels, dozen en kisten stond het vuilnis aan de weg. Met behulp van een gemeentewerker kieperde hij dat op een open platte wagen. Om er meer op te kunnen krijgen had hij er sponningen op laten maken.

In de Schoolstraat had hij eens de *lent* (leidsel) van het paard rond zijn duim gedraaid. Toen hij z'n paard met *ju* verder commandeerde sloeg die om de dom van het wiel en rukte de duim van z'n hand. Tegen zijn zin werd hij naar het ziekenhuis gebracht

en een paar uur later werkte hij zonder duim zijn vuilnistoer af. Hij keek niet op een duim meer of minder. Was ergens wat te verdienen dan was hij van de partij. Zo is hij ploeger geweest bij de ontginningen in de Utrecht bij Esbeek. Met zes ossen als trekkracht ploegde hij de hei om. Hij heeft heel zijn leven keihard gewerkt voor weinig geld, vertelt Guus.

Onze pa kwam er rond voor uit dat hij smokkelaar was, een brood-smokkelaar, die met een vracht op zijn rug bij nacht

V.l.n.r. mijn zusje Mai, Mia en ik tijdens onze lagerschooltijd bij de nonnen, omstreeks 1945.

Onze pa, in Reusel bekend als Schore Fons, omstreeks 1955.

en ontij over de hei sjouwde. Een aantal keren is hij daarvoor gestraft. De gevangenisgekoepel van Breda kende hij van binnen. Hij vertelde erover alsof het een vijfsterrenhotel was. Over de directie was hij niet te spreken want ze lieten hem op een keer al om 10 uur gaan terwijl er twee uur later bruine bonen geserveerd zouden worden waar hij een groot liefhebber van was. Voor de oorlog smokkelde hij boter en suiker van België naar Nederland. Toen hij dat een keer in het donker per fiets deed, stuurde rijksveldwachter Huijbers zijn hond op hem af. Hij vertelde daarover: "Ik pakte m'n klak van munne kop en riep tegen dieën hond "apport Max". Wat hij hoopte gebeurde. De hond apporteerde en bracht de klak naar de Rijks, waardoor hij kon ontsnappen.

Tijdens de oorlogsjaren smokkelde hij paarden maar zijn voornaamste smokkelwaar was shagtabak uit België. Het was eigenlijk ruilhandel, want voor de tabak kregen de Belgen weer graan of aardappelen mee terug. Zaterdag brachten andere smokkelaars de onder hun kleren verstopte shag per fiets naar Best en ging vandaar verder het land in. Bijna maandelijks hielden commiezen, rijkspolitie of andere ambtenaren huiszoeking. Het smokkelgeld was verstopt in een theemuts. Toen mijn oudere zus Zeef zag dat een commies de theemuts wilde onderzoeken griste ze die

Ons moeder Cato Schoormans-Timmermans, omstreeks 1954.

voor z'n neus weg en liep ermee het huis uit. Ze heeft met die theemuts de nacht ergens in het koren doorgebracht. Ons Zeef was van *d'n duvel nie bang*, ze smokkelde zelf ook vaak. Met een kinderwagen waarin een dubbele bodem zat waaronder shag, vloeikes of textiel verborgen waren met een ander zusje of broertje erbovenop ging ze de grens over.

In ons huishouden was het vooral voor mijn oudste zussen en ons moeder flink aanpakken geblazen. Aardappelen, groenten en fruit gingen er in ons gezin dagelijks met emmers doorheen. Brood bakten we zelf en elk jaar werden er aan huis een aantal varkens geslacht. Dat bracht altijd weer veel werk met zich mee. Bijna alles kwam van de eigen tuin en stal. Dat moest wel want voor uitgebreid winkelen was er niet genoeg geld.

Buurtgenoten

Rechts naast ons stond het huis van het gezin van *Wotje van Wouten Door* (van Gompel) en *Cato van Cope Jan* (Adams). *Cope Jan* is bij hen in huis 100 jaar geworden. Hun zonen Gerrit, Theo en Peter werden Norbertijn. Links van ons huis liep het *Schorepedje* dat uitkwam in de Rijpershoek. Het gezin van *Jan Prut* (van Limpt) en zijn vrouw *Anna van ToorteMarte* (Heesters) woonde aan de overkant van dat *pedje*. *Jan Prut* was sigarenmaker, broodbezorger,

Onze pa tijdens het ophalen van huisvuil, omstreeks 1955.

taxichauffeur maar vooral duivenmelker. Daarnaast woonde het gezin van *Toorte Marte* en zijn vrouw *Mina Klessens* afkomstig uit Hooge Mierde. Het volgende huis was de slagerij van *Boere Sjef* (van Loon) en zijn vrouw *Jónneke* van Limpt, een dochter van *Keese Peer*. Sjef slachtte ook bij de mensen aan huis.

Tegenover ons huis lag het *Schaffepedje* dat in de Lindestraat uitkwam. Aan dat *pedje* woonde aan de rechterkant *Toon Schaf* (Hendriks) met zijn gezin. Hij was sigarenmaker, barbier en visser. Hij viste met een fuik. Het volgende huis was het winkeltje van *Gust* en *Dora Bierings*. Daarnaast stond nog een winkeltje. Dat was van *Neel van de Klamp* (Maas) en zijn vrouw *Jo Baelemans*. Jo runde een zaak in ellegoed en *Neel* ging met petroleum langs de deuren.

Naast dat huis van *Neel* en *Jo* stonden twee woningen onder één kap. In het eerste woonde *de Zwarte* (*Piet van Ceel* van Limpt) getrouwd met *Sjoke van Sjolle* (Lavrijsen). In de andere helft zijn broer *Graort van Ceele* en zijn vrouw *Jónneke Panken*. Later kwamen bij hen vader *Ceel* van Limpt met zijn zoon *de Witte* (*Jan van Ceele*) inwonen. *Ceel*, die bejaard en slecht ter been was, zat als het weer het enigszins toeliet, op de stoep voor het huis. Geregeld

stonden andere buurtbewoners bij hem te buurten. Alle dorpsnieuwttjes en nog veel meer werden daar uitgewisseld. Het werd daarom de *Luien Hoek* genoemd omdat het leek dat ze daar niks anders te doen hadden. We woonden in een typische Reuselse buurt waar iedereen elkaar goed kende en burenhulp vanzelfsprekend was.

Oorlog

Wat ik als klein meisje van het begin van de Tweede Wereldoorlog nog herinner is dat er bij winkelier *Bert Meurs* aan de *Molenberg* door Duitse soldaten een gaarkeuken was geplaatst. Van een van hen kreeg ik

Mijn zusjes *Dien* en *Trees* met, tussen hen in, overbuurmeisje *Mai Bierings*, omstreeks 1950. Op de achtergrond de *Rijpershoek*..

Mijn broer Jan met de muilezel van ome Piet Schoormans. Hij staat op de hoek van ons ouderlijk huis aan de Mierdseweg, omstreeks 1947.

daar een *kwatta* met afgebeelde soldaatjes erop. Het was de eerste keer dat ik *kwatta* proefde.

In september 1944 werd tijdens hevige gevechten het centrum van Reusel door granaatvuur in puin geschoten. Achter in onze hof tegen de beukenhaag was een schuilkelder gemaakt waarin we in allerijl onze toevlucht zochten. Later betrokken we toch weer de kelder onder ons huis omdat er teveel zand door de gebrekkige afdekking van de schuilkelder heen kwam. Terwijl we daar zaten werd de hoge torenspits van de kerk afgeschoten, stond het zustersklooster in brand en was het centrum van Reusel de hel op aarde. Ook onze omgeving kreeg de volle laag en veranderde in een puinhoop. De gevel van ons huis was volledig weggeschoten. Bovendien lag ons paard dood in de stal, getroffen door granaatscherven. Onze pa heeft toen heel veel geluk gehad. Toen hij een mand met fruit naar de schuilkelder wilde brengen werd die uit z'n hand geschoten. Gelukkig raakte hij niet gewond en kwam met de schrik vrij. Omdat het huis op instorten stond vluchtten we richting de Rijpershoek en konden daar terecht in

Rechts mijn broer Jan samen met zijn vriend Piet Klak (van Limpt) op 2 maart 1943.

een degelijk gebouwde schuilkelder bij de boerderij van *Panjoelen Driek* (Panjoel). De familie Panjoel was al vertrokken maar de in de Lindestraat wonende broers *Sengerse Driek* en *Sengerse Willem* (Jespers) die erin zaten vonden het veilig genoeg. Zo goed en kwaad als het ging konden wij er nog bij.

Nadat begin oktober de Duitsers uit Reusel weg waren konden we weer naar huis; het was onbewoonbaar. Gelukkig konden we tijdelijk intrekken bij overbuurman *Graort van Ceele* en zijn vrouw *Jónneke* Panken. Dat waren *hil goei minsen* die altijd voor iedereen klaar stonden.

Al voor de beschietingen had onze pa een grote kist met smokkeltextiel in de tuin verstoppt en afgedekt met een laag zand. Later kwam hij erachter dat een granaatscherf dwars door de kist heen was gegaan. Bij de Karel I sigarenfabriek waren zogenaamd NSB-vrouwen geïnterneerd. Daar waren ook goede naaisters bij. Ze waren maar wat blij dat ze bij ons van die gehavende smokkeltextiel kleedjes, schortjes, kus-senslopen en dergelijke mochten maken om maar bij Karel I weg te kunnen zijn. Ze werden er slecht behandeld en kregen veel te weinig te eten. Een dochtertje, dat

met hen meekwam, wilde zelfs tegen een *pee of een raop* haar ring ruilen. Met een van die vrouwen zijn mijn ouders jarenlang bevriend gebleven. Ze kwam vanuit Amsterdam regelmatig met de bus naar Reusel om bij ons naai- en verstelwerk te komen doen. Op de terugweg nam ze dan smokkelwaar mee terug. We noemden haar *Moetjehoren*, omdat ze altijd begon te praten met dat startzinnetje. Schoolkinderen die dat vaak hoorden als ze uit de bus stapte of voor haar de koffers naar ons huis brachten hebben daar een liedje van gemaakt met de volgende tekst. *Moet je horen, kom van de toren, regelrecht naar Schoren.*

Enkele weken later begonnen Engelse soldaten met hun vrachtwagens met het opruimen van het puin van de verwoeste huizen. Verderop in de Mierdseweg werd het op grote hopen gegooid. Tegen ons Zeef en haar vriendin, *Anneke van de Schééle* (van Herk), riep een soldaat wel eens: "Will you marry me?" Ze verstonden daar niets van en dachten dat ze het over een merrie hadden. Ze riepen dan terug: "Houdoe hengst!"

Australië

Mijn oudste broer Jan was een durfal en avonturier. Op jonge leeftijd haalde hij al

allerlei kattenkwaad uit, niets was voor hem te gek. Zo heeft hij eens een hond die bij ons kwam aanlopen helemaal met rode menie opgeschilderd en hem de Rijpershoek opgejaagd. Toen *Sandere Mie* de hond zag riep ze verschrikt naar haar broer *Sandere Jan*: "*Moette toch is kéeeken Jan, ze hebben bé Schoren dieën hond de húid afgedón!*"

Onze Jan was een van de eerste vrijwilligers die naar Nederlands Indië ging om daar de Nederlandse belangen te verdedigen tegen de inlandse opstandelingen van Soekarno die de macht daar over probeerden te nemen. Na zijn dienstitijd in Indië wilde hij naar de oorlog in Korea maar dat wist ons moeder hem uit het hoofd te praten. Hij mocht van haar wel naar Australië om daar een nieuw bestaan op te gaan bouwen. Later reisden ons Zeef, Theo, Antoon en Fons hem achterna om in dat verre werelddeel hun geluk te zoeken. Ze zijn daar heel hun leven gebleven. Vooral onze Antoon en Fons hebben daar heel goed *geboerd* en zijn uiteindelijk schatrijk geworden met grootschalige grondverkoop die veel meer waard was geworden. Onze pa lieten ze een aantal keer overkomen. Telkens bleef hij meer dan een half

Dit ben ik op zeventienjarige leeftijd.

Samen met mijn vriend Ad Sparidaens een frietje eten in 1953. Hij kwam die dag voor de eerste keer bij ons thuis. We zijn altijd bij elkaar gebleven.

Onze in 1960 geboren tweeling Don en Fons.

jaar weg. In Australië verdiende hij dan met het mesten van varkens zijn reis terug.

Jonge jaren

Mijn lagerschooltijd viel voor een deel in de oorlog, veel valt daar niet over te vertellen. Mijn vriendinnen waren toentertijd Riet *Schaf* (Hendrikkx), Mai *Blek* (van den Borne) en Sjan en Lies Kolen. Met hen bracht ik mijn meeste vrije tijd door. Toen ik 14 jaar oud was ging ik naar de sigarenfabriek. Eerst naar de Aida en later naar Velasquez. Zoals de meeste jonge vrouwen en meisjes werd ik daar aan het omblad trekken gezet ook wel *striepen* (nerven uit de tabaksbladeren verwijderen) genoemd. Later maakte ik 'promotie' en kwam aan de bosjesmachine te staan. Nadat ik nog een tijdje dienstmeisje ben geweest bij een oudere dame in Turnhout en een tijd mijn moeder in de huishouding heb geholpen begon ik bij de Gulden Vlies sigarenfabriek in Hilvarenbeek. Daar leerde ik al op jonge leeftijd Ad Sparidaens kennen waar ik bevriend mee raakte. Nu, meer dan 60 jaar later, zijn we nog steeds bij elkaar. We hadden ruim 3 jaar verkering voor we trouwden. Op vakantie gingen we niet. Ad die bij het Wilhelminakanaal in Tilburg woonde kon goed zwemmen en heeft mij dat ook aangeleerd. Bij mooi weer gingen we vaak samen of met anderen zwemmen. Meestal bij de 'Hoge Brug' in Arendonk.

Dochter Miranda met haar opa 'Schore Fons', omstreeks 1971.

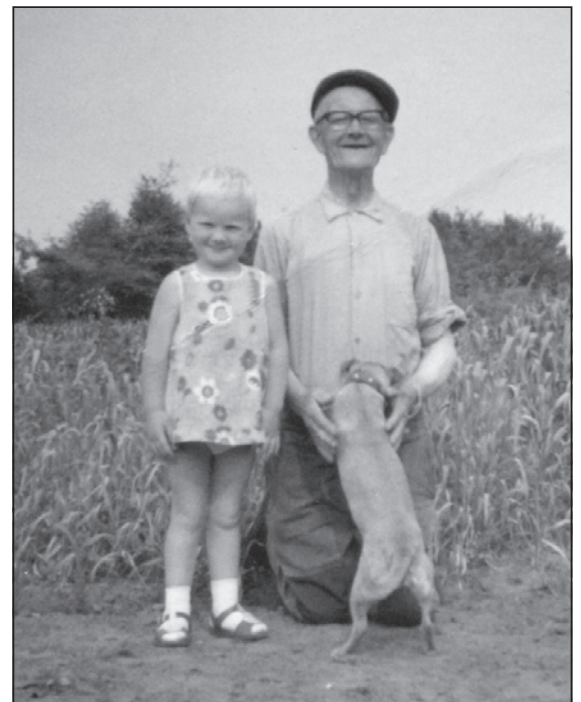
Eigen gezin

In 1957 woonden mijn getrouwde zussen Dien met haar man Piet van de Berg en Mai met haar man Jan Krekels in twee woningen in de Rijpershoek. Die woningen waren door onze pa voorheen gekocht van *Sandere Jan* alias *Jan de Vlieger*. De woning van ons Dien, het voormalige sigarenfabriekje, kwam vrij omdat het gezin van ons Dien verhuisde naar een nieuw gebouwde woning. Onze pa maakte het financieel mogelijk dat we die woning konden kopen.

Op 28 november 1957 zijn we getrouwd. We waren nog jong, Ad was pas 21 en ik 22. In 1960 is onze tweeling Don en Fons geboren. In het ziekenhuis kwamen we er pas achter dat het een tweeling was. De verloskundige zei: "Er komt er nog eentje." In 1967 is ons Miranda geboren waarmee ons gezin compleet was.

Jarenlang heb ik de krant rondgebracht om wat extra huishoudgeld te verdienen. Ook aardbeien plukken was een activiteit die wat extra's in het laatje bracht. Bakken is altijd een grote liefhebberij van mij geweest. Nog steeds bak ik met veel plezier taarten, vlaaien, appelflappen, wafels, broodjes en krentenbollen.

In december 1971 zijn we verhuisd naar een koopwoning aan de Groeneweg waar we tot op de dag van vandaag wonen. Het

Onze kleinkinderen in 2007. Boven v.l.n.r. Giel, Fieke, Jikke en Twan. Onder v.l.n.r. Rik, Lenne en Bregt.

is een mooie straat waar we het altijd goed naar de zin hebben gehad.

We hebben zeven kleinkinderen waar Ad en ik heel trots op zijn. De meesten hebben inmiddels de volwassen leeftijd bereikt. Toen ze nog klein waren kwamen ze wekelijks bij ons op bezoek waar we heel blij mee waren. Nu is dat bezoek wat minder geworden maar dat is begrijpelijk omdat ze een leeftijd hebben waarbij vrienden en vriendinnen belangrijker zijn geworden dan opa en oma.

Ad en ik brengen heel veel vrije tijd door met fietsen. Tochten van meer dan 50 kilometer zijn geen enkel probleem. We vertrekken altijd vanaf de Groeneweg. Daarom kennen we heel de omgeving uit ons duimpje en weten als dat nodig is altijd wel een terrasje te vinden.

Slot

Toen ik Guus vroeg haar levensverhaal te vertellen had ze wel even tijd nodig

om daar ja op te zeggen. Uiteindelijk lukt het me haar over te halen. Die terughoudendheid liet ze volledig varen tijdens het interview. Ze vertelde duidelijk en zonder omwegen haar levensverhaal. Het was goed te merken is dat ze uit een groot gezin komt waar vader en een aantal kinderen het avontuur hebben gezocht. Er moest aangepakt worden en er was geen plaats voor watjes. Niet klagen maar doorgaan en leven en laten leven waren motto's die er opgeld deden. Dat geldt zeker ook voor haar vader, de legendarische, in Reusel wereldberoemde *Schore Fons*. Guus praat op een nuchtere manier, met ingehouden positivisme en met humor over het wel en wee van haar ouders, familieleden, kinderen en kleinkinderen. Daarbij komt geen negatief woord over haar lippen. Daarom stellen we met recht vast dat Guus Sparidaens-Schoormans, een van de vijftien kinderen van Schore Fons en van Cato Timmermans een echte Reuselse genoemd mag worden